

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

FŐSZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

SZÉKELY IMRE.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Fő tér 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Nehéz esztendő.

— augusztus 27.

Ha beköszönt a nyár: csöndes lesz a város és hangos lesz a falu; ha beköszönt az ősz: csöndes lesz a falu és hangos lesz a város. Az idén sajátságos és igen szomorú a karaktere ennek a hangosságnak, csupa panasszal van tele a levegő, mert nehéz esztendő árnyéka borul ránk inségnek és drágaságnak fenyegető veszedelmével. A természet az idén nem volt kegyes hozzánk, az „éltető napfényt” tulontul való nagy bőséggel mérte, úgy hogy ár-talom lett az áldásból: a nap heve, meg a tűz heve rettenetes, csapásokkal sujtott bennünket. Égett sebekkel van tele az ország, elégett az is, amit építettünk, elégett az is, amit ültettünk, vetettünk. Embernek, állatnak egyaránt szűken az elesége ebben a tejjel-mézzel folyó országban, ami kevés van, azt meg méregdrágán adják. Nemcsak a buza meg a liszt, a krumpli olyan drága, hogy akár patikában mérhetnék, félgrammos adagokban: a széna szála se olcsóbb, mint a selyem szála.

Ime: így virrad ránk a szezon, a városi munka kezdete, mikor a

falu a maga munkáját már elvégezte. Az ember szomorúan és aggodalmas szívvvel nézi a felében üres magtárt, amelyből az ország télire valójának kell kikerülnie, kikelnie és elijed a nagy üresség láttára. Bizony, nagyon gyöngén vagyunk ellátva, semmiből se termett még csak elég se, csak az adóból annyi, hogy ebből szives örömet exportálnánk egy csomót a szomszédba hálából azért, a miért annak idején fölemeltették velünk a kvótát. Bizonyos, hogy az idén lesz dolga bőségesen a végrehajtónak, új bőrt kell huzni a dobra, hogy az árverést kibírja.

Borus az embernek tekintete: csak a spekulációnak villog a szeme, mert régi igazság, hogy az inségből lehet legjobban meggazdagodni, a szegény ember fizet legbusásabban és rettenetes nagy az ereje annak, aki a muszájjal szövetkezhetik. Már pedig a soknál is több példa bizonyítja, hogy erre a szövetkezésre bizonyos helyeken nagyon megvan a hajlandóság, a hatóságoknak kell közbelépniök, hogy a káron hizó, zsaroló törekvéseknek, a mennyire ez lehetséges, gátat vessenek. Csak hogy az ilyen közbelépésnek, ha tele van is jó-

nkarattal, a segítő ereje nem árnyos azzal a védtelenséggel, amelyre a szegénység bénítja az embert.

Szóval, szomorúan kong a szezon kezdődésének jelzőharangja. Eddig se volt könnyű az élet, most alkalmasint még nehezebb lesz. Élni azonban mégis csak kell, az első föladat tehát, a melyet a nehéz helyzet megismert tanulsága ránk ró, az, hogy igyekezzünk az életünket a viszonyoknak megfelelőleg berendezni. Az életnek egyetlenegy tisztességes és biztos határu eszköze van: a munka. A hasznos munka, amelynek viszont csak egyetlenegy a rangja, az, hogy: becsületes.

A föladatunk tehát nem lehet más, mint az, hogy a munkánk természetében és eredményében egyaránt megfelelő legyen a viszonyoknak. Ez a harmónia a boldogulás biztos alapja. Mert amilyen mulhatatlan és föltétlen szükség van kenyérre, krumplira, husra, olyan mulhatatlan szükség van munkára is, ami nélkül a világ meg nem lehet és amit csak úgy meg kell fizetni, mint a kenyeret, meg a húst. Akinek tehát olyan a mestersége, amelynek a munkájára, produktumára szükség van, annak nincs oka félennie inségtől, drágaságtól, mert ő

Hat igazság.

— Novella levelekben. —

Irtá: Ugo Ojetti.

I.

Paolo Daresta mérnök urnak.

Róma, Via Palermo 30.

Éppen most jöttem haza. Tíz percczel ezelőtti hagytalak el. Az egész világ megváltozott a szememben. Nem, nem félek, hadd lássa ajvilág a szememből a boldogságot, hogy tied vagyok. Paolo, szívem, igazad van. Azt kérdezted tőlem: „Miért haboztál olyan soká, hogy hozzám jöjj-e és karomba omolj-e?” Ezt mondtad szóról-szóra ma, az első csók után. Igazad van, együgyűségemben a boldogságnak annyi sok napját vesztettem el! Bocssás meg és kárpótól szerelmeddel.

Még mindig álomnak érzem, hogy itt, ebben a szobában, kis íróasztalomon neked írok. Tegnap csaknem erőszakosan hatoltál be ide azzal az ürügygyel, hogy intézeti barátom arczépeit akarod látni. Nézek köröskörül. Mind ez a sok dolog, amik közt éveken át éltem — elhagyatottan, árván, — megváltozott. Ma reggelig mindig ide menekültem, ha megüáltam az embereket. Még előled is ide menekültem egyszer, resz-

ketve, remegve. Hányszor nem tettem be az ablaktáblákat, hányszor nem bocsátottam le a függönyöket és gyújtottam meg rózsaszín ernyőjű lámpásomat, hogy azt higgyem, éjszaka van és hogy még elhagyatottabbnak érzem magam. Belesüppedtem karosszé- kembe, vadul, mint valami erdei vad, akit az emberek ketreczbe zártak. Mosiantól fogva, négy óra óta, menedékem nem itt van, hanem nálad, a mi szobánkban, a te karódban. Paolom, szerelmesem... Leírtam a nagy szót: „szerelmesem!” Csaknem hőstetnek látszik előttem, hogy szabadon, nyíltan, félelem nélkül le tudtam írni: „szerelmesem!” Ugy érzem magam most, mintha butoraim, nippjeim, virágaim, párnáim között száműzött volnék. Minden üres, sivár, lélektelen körülöttem. Csak ahol te vagy, ott pezseg életem.

És nézem karomon a piros nyomot, amit te hagytál. Még érzem ajkadat ajkamon. Kezedet hajamban. Fülemben még csókjeid csengenek. Paolo, én Paolom! Kezem lankad, alig tudom a tollat fogni, mint írásomból láthatod.

Miért szeretlek ennyire! Tudjuk-e, miért szeretünk? Tudhatom-e én, aki még sohasem szerettem?

Egy évvel idősebb vagyok nálad, Paolo. És aggodalommal gondolok erre.

Adj egy csókot. Kettőt. Százat! Imádlak. Bizonyára irsz még nekem ma este. Viszontlátásra, holnap három órakor. Ne feledkezz meg a kis hajtúkról és a rizs-porról. A te

Lórád.

Április 7. este fél 8.

II.

Anselmo Ricci grófnak.

Larisana, Arezzo mellett.

Kedves Anselmo, sokáig nem jössz-e még? Tudni szeretném, mert a kárpitos még nem készítette el a szobádat és ha siettetem, még felületesen fog dolgozni. Megígértem, hogy hat nap alatt, azaz szerdára elkészül mindennel.

Tegnap meglátogattam Nelucciát a kólostorban. Megelégedett és már az influenzára sem gondol, ami múlt februárban gyötörte. Kért, hogy mondjam meg a papjának, hogy küldjön még két skatulya mandulát és fűgét a főnöknőnek, mert nagyon izlenek neki. Voltaképp Nelucciának izlenek!

Találkoztam tegnap Daresta mérnökkel is, akivel Camaldoliban ismerkedtünk meg. Kérdezte, hogy mikor látogathat meg bennünket, de azt feleltem neki, hogy te a

MODERN GÖZMOSODA

Debreczen, Széchenyi-utca 42. — Telefon. — Gyűjtő-kocsi.

maga is bent van a maga tudásával, képességével abban a szükségben, mi nélkül meg nem lehetünk, aminek tehát meg kell adni a követelt arát.

Nagyon jó és üdvös dolog lesz ezt az igazságot megjegyezni most, amikor sok ezernyi szülő sok ezernyi gyermeke áll a pályaválasztás nagy kérdése előtt. Annak a bizonyos becses harmóniának, a munka és a viszonyok összhangzásának az előkészítése itt kezdődik olyan hivatás, illetve olyan munka választásával, amely az élet rendje szerint a leginkább szükséges, tehát az eredménynek, a megélhetésnek és a boldogulásnak legtöbb valószínűségével biztat. Mert a legfőbb dolog végre mégis az, hogy megéljen és boldoguljon az ember és egy jól lakott asztalosnak jobb sora van, mint egy éhes fiskálisnak, akár milyen nagy peesétet ütöttek is a diplomájára.

A gyűlölködő Olaszország.

— aug. 27.

(bj.) Az olasz irredentisták mozgalmával újabbán nagyon komolyan foglalkozik az osztrák sajtó s bizonyos, hogy azok a hírek, amelyek Triest és Innsbruck felől Bécs felé mennek, komolyan aggaszthatják a bécsi külpolitikásokat. Goluehovszky gróf, az elvágnás és a vidor külügyminiszter is bizonyára aggodva nézi azokat az eseményeket, amelyeknek jelentőségét nem lehet eltompítani ezaféle hírekkel. Az olasz gyűlölködés tényét nem szünteti meg az, hogy a

póla—velencei viszonyos éjjeli flottakalandozások nem valami valószínűek és nem nagy jelentőségűek, amikor tudotti dolog, hogy az Appennin vidékén ég a gyűlölködés ellenük és hogy Udinetól Palermoig, valamint Turintól Brindisig nem tudják elfelejteni az osztrákoknak zsarnokságát, amelyvel hosszú ideig elnyomta az olasz szabadságot.

Az olasz irredentizmus folytatása Garibaldi törekvéseinek. Annak hagyományában nőtt föl. Célja az, hogy Olaszország környékén levő minden helyet visszacsatoljon, vagy megszerezzen. Isztriát kívánják vissza elősorban az olaszok; és ez nemcsak az ő vágyuk, hanem Isztria népé is. Ennek a törekvésnek az egyelőre való lehetetlenségét nem látja az olasz nép, de jól tudja a kormány. S még sem tesz semmit sem elene, mivelhogy a duzzadó hazafiaskodás eltereli a nemzet figyelmét a belső bajoktól. Az olasz kormány ezért nem tesz semmit az irredentista törekvések megállítására, sőt, ami több, igyekszik néhol segédelmére is lenni.

Az olasz hazafiság megmozgatása más fontos okból is érdeke a kormánynak. Amíg ugyanis az olaszországi szocializmus egyre agít és szervezkedik a hadsereg ellen, addig III. Viktor Emánuel kormánya kénytelen belátni, hogy a hadsereg nem áll azon a szinten, hogy bármikor is megérkezhetnének Európa akarmelyik hatalmával. A kormánynak érdekében van tehát, hogy ápolja a háborút követelő hangulatot, amely okvetlenül a hadsereg fejlesztésének helybenhagyására vezet. Olaszország elé folyvást odaállítják a háború lehetőségét s az eként nem ellenkezik a hadsereg fejlesztését kívánó kormánytervekkel.

A szocialisták ellen való fegyver tehát az irredentizmus. Ha a szocialisták a nép nyomoráról panaszkodnak, kész a felelet: Ausztria zsákmányol ki bennünket. Nincs külkereskedelmünk, rossz a kereskedelmi szerződésünk, tönkreteszik alban érdekeinket.

Giolitti, az olasz miniszterelnök tehát

a saját politikájának céljaiért nem átálja a szövetséges állam ellen gyűlölködők szekerét tolni. S annyira belevitték már ezeket a hamis hangokat az olasz nép köztudatába, hogy a szocialistáknak már azt kell bizonyítaniuk, hogy nevétség dolog még csak elgondolni is egy háborút, amelyet Olaszország viselne Ausztria ellen. Maga az olasz hadsereg számban is, felszerelésben is gyengébb az osztrák seregnél. A hajóhada is csaknem használhatatlan. De azonfölül már maga a haroz megkezdése is lehetetlen, amennyiben az első lépéshez nem kevesebb, mint egy milliárd és nyolczszáz millió lírára van szüksége az olasz kormánynak. ezt pedig nem tudja előteremteni, ha csak nem öngyilkosság a célja. S nyomról-nyomra haladva, azt bizonyítják a szocialisták, hogy a háborus híresztelésekkel csupán az adózók nagyobb megterhelését akarja elérni a kormány.

Az irredentisták ezzel szemben nagyon védik a maguk álláspontjának igazságát. Hangoztatják a háború szükségességét és elkerülhetetlen voltát. Így nemrégiben is Ricciotti Garibaldi egy gyűlésen kijelentette, hogy nem kevesebb, mint negyvenezer irredentista önkéntes ajánlotta fel szolgálatait a vezetésnek, aki hajlandó bárhol és bármikor megragadni a fegyvert.

A Garibaldi név pedig még mindig rajongásig becsült az olasz nép előtt. S a nagy szabadságvezér fia: Ricciotti Garibaldi lelkesen fogja fel hivatását. Hisz abban, hogy eszméi igazak és hogy meg kell azokat valósítani. Hivatalos lapja a Camioia Rossa (vörös ing), legkevésbé sem mérsékeli a hangját, sőt egyik utóbbi vezető cikkében, mint természetes és elmaradhatatlan szükséglet említtette az Ausztriával vivandó közeli háborút. A lapot elkapkodják és az irredentisták nagy serege még inkább növekedik.

Olaszország belső politikája az irredentizmus és a szocializmus között való küzdelemben fog lefolyni. Hogy melyik

selyemhernyók miatt egyideig még vidéken lesz.

Mama néhány percet elelőtt vacsorálni jött hozzám. Nagyon izgatott, mert Róza, a régi szobaleánya asztmában szenved. Nem meri elküldeni, hogy fiatalabbat szegődtesen helyébe. Pedig neki is, mint öreg asszonynak, nagyobb ápolásra van szüksége. Azt hiszem, beszélék Rózával.

Ha Firenzébe megy, ne feledkezz meg Fabricio del Salte grófról és a feleségéről, akik a Savoy-szállóban mézesheteiket élik. Milyen az idő Larisanában? Itt szép idő van. Ma háromórás kirándulásom voltam, részben gyalog, részben kocsi. Holtra fáradtan jöttem haza. Tehát zárom leveletem. Különben már olyan késő van, hogy a levél le ne késsék a tíz órai vonatról.

Csókolja a homlokodat nőd

Nóra.

190. . április 19., este 10.

III.

Elena Stari asszonynak.

Firenze, Via Lorenzo il

Magnifico 5.

Megtörtént, én Elenám. Ma három óra hosszat voltam Paolo Dareste lakásán. Fabricio nem került szóba. Paolo olyan szerelmes és boldog, hogy nem is sejti, mi volt első szomorú oka beleegyezésemnek. Azon a napon, mikor Fabricio gázságát, azaz házassági szándékát leleplezted előttem és tréfásan azt ajánlottad, hogy barátjával, Paoloval, álljak bosszút rajta, akkor elhatároztam, hogy úgy teszek, mintha meg akarnám magam bosszulni. Most pedig, hogy a bosszu beteljesült, nem tudom, eláruljam-e a bűnösnek. Két óra óta egyedül vagyok a szobában és újra meg újra elkezdem, újra meg újra eltépem a levelet, amit Fabricionak akarok írni.

Szegény Paolo! Azt hiszi, hogy ő az első és nem is kérdészködött efelől. Néhány nappal ezelőtt Fabricioról beszélt és dicsőítte barátságát, hűségét stb. anélkül, hogy sejtett valamit. Nagyon fiatal még, egy évvel, talán hárommal is ifjabb nálam.

Most úgy van a dolog, hogy talán teljes szívemből fogom őt szeretni hogy szerelmem bűnös eredetűt bocsánatát nyerjem meg. Ugyébként tudja-e az ember, hogy miért szeret? A bűn útja ezerágu, mint egy jezsuita gyóntatóm mondta több évvel ezelőtt, de szász eset közül kilenczvenkilenczben nem magáért a szerelemért, hanem más kívánságunkért vétkezünk. Bosszúból, megvetésből, kíváncsiságból, pénzért, unalomból, az egyedülléttől vagy az öregségtől való félelemből.

Mindenesetre irnom kell Fabricionak. Megkönnyebbülés lesz. Te, aki mindennap látod őt, meg a feleségét, biztos vagy-e benne, hogy egy hónapi nászut után is boldog a nejevel? Ha igen, akkor a levelem, mint bomba fog esni boldog fészkübe! Nem szeretném, ha egy szilánkj megsejtene Paolt. Csak ettől félek. Férjem a selyemhernyók miatt még mindig Arezzóban van. Holnap több nyugalommal fogok írni neked.

Eleonorád.

190. . április 7., este 1/2 11.

IV.

Fabricio del Salto grófnak.

Firenze, Savoy-száll.

Leveletem különösnek fogja találni két hónapi hallgatásom után. Tegnap tudtam meg egy közös barátunktól, hogy én rólam jóakaró részvétellel beszél, ami legalább is nevétség. On helytelenül eslekszik, Fabricio és nincs igaza. Én most boldog asszony vagyok: úgy szeretek, mint még soha és úgy szeretnek engem, mint még soha.

Legyen ön is olyan boldog, mint én, ha tud. Ezt kívánom is önnek és harag nélkül nyugtom a kezem

utóijára: Lellé.

190. . április 7., este 11.

V.

Eleonora Ricci grófnénak.

Roma, via Vittora-Coloua 15.

Édesem, kincsem, Lórá, életem, itt irok neked szobánkban. Még reszketek a gyönyörűségtől, imádlak. Mától fogva életem a tied. Tégy velem, amit akarsz. Első csókommal elfogadtad. Holnap délelőtt fél 12-kor a korzón légy a San Marcello és a Via Condotti közt. Holnap délután háromkor pedig itt. Csókollak, édes.

Paolo.

190. . április 7., este 10.

VI.

Fabricio del Salto grófnak.

Firenze, Savoy-szálló.

Kedves Fabriciom, Ó az enyém! Bájós elragadó. Ezer köszönet. Nem is sejti, hogy tudom, mi volt köztetek egy esztendeig. Kedves, gyöngéd és naiv volt irántam... Nem akarok nagyot mondani, de ha meg is találtad szived igaz asszonyát, egy kis megbánás mégis zavarhatná mostani boldogságodat. Köszönetet mondok neked, ezer köszönetet. Csak a te bölcs tanácsodnak köszönhetem, hogy oly gyorsan és — mondhatom — oly őszintén megkaptam beleegyezését. Most már nyugodtan élhetsz, nem fog szemrehányással, fenyegetéssel illetni többé. Mézesheteid pedig örökké fognak tartani.

Tisztelem kedves nődöt, akinek nyilván nem fogod megmutatni ezt a levelet. Pá, mert álmos vagyok.

Paolod.

Április 7., éjjel fél 1 órakor.

lészen a győztes, azt előre tudni nem lehet.

Egy dolog azonban bizonyos, hogy a magyar-osztrák monarchia külpolitikája esődtől mondott. Goluchovszky grófnak, a sima és hideg urnak, a nagynevű kibicnek sikerült ezt elérnie. Hiába, a közmondásos kibiczegyéniség kitört belőle. Az európai államok politikai játékában mi csak a jámbor néző szerepére vagyunk kárthatva.

S bizonyos más dolog is. Ez pedig az, hogy az Ausztria ellen való általános gyűlölködés mindjobban érezhető. Nemesak az olaszok részéről tapasztalható ez, hanem Németország felől is hasonló szelek fúdgálnak. A monarchia tekintélyét csupán az állíthatja helyre, ha kidomborodik belőle a magyar politikai jelleg.

A monarchia külpolitikája Kánitz óta egyetlenegyszer diadalmaskodott Adrássyval. Ez a bizonyossága annak, hogy az osztrák külpolitikások képességei nagyon is alacsony szinten vannak. Nemzeti irány nélkül lehetetlen is a diplomácia s hol az osztrák Agenorokban és Ernesztekben a nemzeti érzés?

Valóban bátorkodunk már fölvetni a kérdést, hogy a paritás elvénél fogva mikor lesz már nekünk is jogunk beleszólni a mi külpolitikánk vezetésébe?

A dárda és a toll.

— augusztus 27.

X. Pius pápa kihallgatáson fogadott egy katolikus újságíró és a szentatyja a következő szavakkal osztott áldást a szurnaliszta tollára: „Elődeim a dárdát áldották meg, én a tollra mondok áldást. Mert az újságíró hivatása a legmagasabb hivatás.”

Hizeleg a nyilatkozat, de nincs okunk büszkélkedni miatta, mert az igazságnak hizeleg. Nem is azért jegyezzük fel, hogy eldicsekedjünk vele, az újságíró hivatásának apoteozisát nem a Vatikánból várja többé a művelt világ, csak a dárda emlegetése fogta meg lelkünket az érdekesség erejével. A római pápa a toll munkása előtt felidézte a mi tannak szellemeit s a dárdát egy sorba helyezte a tollal, nyilván azért, hogy a szeretet fegyvereiként értékelje mind a kettőt. S nem talált különbséget a kettő között. Régen a hajtódárda nyitott utat a keresztény tannak, hogy a katolicizmus bölcsője mellől eikergesse a „pogány”-okat s a „szent cél” érdekében évtizedeken át hullatta az embervért.

Ezt a dárdát meg kell áldani, mert a szeretet vallását terjesztette s ki meri tagadni, hogy minél jobban szereti egyik ember a másikat, annál több jogezime van arra, hogy az élete ellen törjön? Ma a toll végez hasonló hőhémunkát, már t. i. az a toll, amelyet a római pápa megáldott, mert az a toll mérgez, sötét eszmék és fekete gondolatok terjesztője. Erre a tollra is áldást kellett olvasni, mert ezt is a szeretet szolgálja, mikor felekezetek ellen izgat és gyűlölködik s a reakció mélységeibe akarja visszazökenteni a haladó társadalmat.

Igy eshetett meg, hogy a pápa egymás mellett adott helyet a dárdának és a tollnak, s amint ősei megnyitották az áldások tarisznyáját az elsőnek, ő sem fukarkodott a másodiknál szemben. Am lépjen ki a szent atya fejedelmi rezidenciájából s meg fogja látni, mennyire nem tűri meg a modern szellem egymás szomszédságában azt a két fegyvert: a dárdát és a tollat. A dárda pusztít, mert az önzés kapzsiság fergei annyira elszaporodtak a földtekén, hogy vér árán is helyet kell nekik csinálni; a toll, már t. i. a becsületes toll épít, várát a szabadságnak, temp-

lomot az igazi emberszeretnek a pantheont a kultúra ama valódi nagyjainak, akik évszázados narkózisából fölriáltak az embert, leszedték a hályogot a szeméről, elfásult lelke előtt megnyitották a természet nagy panorámáját, ahol az emberi jogok, a földi jólét s boldogulás igaz gyöngyei mosolyognak a halandóra. A dárda a keleti háborúban végzi „áldásos” működését, öl és vág, lsten, a szeretet és a haza nevében s itthon Tolsztoj kezébe veszi a tollat és leleplezi azokat, akik az lsten, a szeretet s a haza szent nevében terjesztik a dárda kultuszát egy elnyomott és a vallás fanatizmusával butított nép körében.

A dárda és a toll, im, nem fegyvertársai egymásnak, de halálos ellenségek. S azt is megállapíthatjuk, hogy a toll részén van a tulerő. Azok az ólomkatonák, amelyek napról-napra csatarendbe állnak az újság mezőin, nem husból és vérből valók, de hódító hatalmukkal nem versenyezhet egyetlen ármádia sem. A nyomdafesték nem pusztít, miként a puskapor, de a sötétségben tartós világosságot tud terjesztani, míg a puskapor csak pillanatnyi fényt vet s aztán ellobban. Tollal egy nap alatt óriási területet lehet hódítani, mert az ólomkatonák a modern technika szárnyain milliók lelkéhez elröplenek, de az emberi kézre bízott dárda győnge a milliókkal szemben s hódítóereje már azért is eltörpül, mert az ambert csak akkor keríti hatalmába, mikor már megölte.

A modern világ szinpadán nincs nagyobb küzdelem, mint a toll csatája a párdá ellen. Tán a jövő századokba is bele fog nyulni ez a harc, de kimenetele nem kétséges. A toll olyan nemes érzéseket ír majd az ember lelkébe, hogy képtelen lesz forgatni a dárdát, amely az életre tör, az ember legtermészetesebb jogára. S akkor megszűnnek a háborúk s örök béke lesz a földön. (r—a.)

A szalmaözvegy.

— Egy kis tréfás alkalmi apróság. —

— augusztus 27.

Augusztus hó vége felé járunk. Nemsokára vége lesz tehát annak az időszaknak, amelyet egy szeretnek azok a bizonyos özvegyek, kik mindjárt lángra lobbannak, mint a szalma, Debreczenben is van most elég belőlük. Nem lesz talán időszerűtlen ennél fogva, ha elmondjuk röviden ezeknek a sajátságos lényeknek a természetrajzát. A szalmaözvegyet, mint külön egyedet, nem lehet faji sajátság szerint különválasztani, mert nemesak a kaukászinak van joga és — mi több — oka hitvesétől több száz kilométernyi távolságban élni. A civilizáció elhintette már a szalmaözvegyesség magvát a malájaknál épp úgy, mint az indusoknál s lehet, hogy az emberevőnek is jobban izlik az étel nyáron, egyedül, mintha bájos neje mellette ropogtatná hóhéhr fogaeszkáival a finom európai kulcsesontokat.

A szalmaözvegyi-kiválás állapot szempontjából történik, tekintet nélkül a frenológára, földövi beosztásra és a műveltségi viszonyokra.

A szalmaözvegyesség alól nincs kivétel, ebbe a himlőbetegségbe minden jó családbeli férfi beleeshetik s oly szívesen esik bele, hogy öröm nézni ezzel kapcsolatos apró bukásait.

A szalmaözvegyesség maga: angol intézmény. Made in England. A Grass-widow

Albion találmánya. Nagyszerűségét bizonyítja az is, hogy a találmányt széles világon szabadalmazták. Attérve a természetrajza a szalmaözvegy férfi: kétlábú élőlény, aki gondolkodik, (de nem a feleségéről); lát (mindent, amit nem szabadna); és hall (kuplékat a tilos mulatóhelyeken) vagyis a szalmaözvegy is normális ember, akinek azonban az ötnél több érzéke van.

A szalmaözvegy — amikor szalmaözvegy — csinosabban öltözködik, mint amikor nem az. Tudniillik roppantul tisztában van a hatástan titkával és tudja, hogy a ruha teszi az embert.

Délelőtt ébred, kávéházban ödög s veszekszik a vendéglő pinczérel. Csak azért lustálkodik át a hivatalos órákat, hogy mielőbb beköszöntsön a boldogító este. És az otthon finnyás szalmaözvegy: robotolva eszi keresztül a vendéglők gyanus peccenyéit s valóságos vegykísérletet rendez be a gyomrában műborokból. — Mikorra aztán vége a szalmaözvegyességnek, bátran elmehetne Karlsbadba, forró sprudlival gyógykezeltetni gyomrát.

Amint leszáll az este, kifogástalan bonvivantá alakul át. Megdöbbenő bátorsággal látogat el a mulatóhelyekre s folytatja hódító körutját hajnalig. Operatőr ügyességével tudja különválasztani önmagában a férjet a férfitől s miután sikerrel kihámozta legényi mivoltát hitvesi mezéből, — visszaél a sötétség diszkreciójával. Azért vonja be az eget a hajnal nyári reggelen, mert pirul az ég a haza botorkáló férj tettei felett.

Ki tudná kimeríteni a szalmaözvegyek tartalmasságát? És csodálatos, hogy a legüresebb férj is tartalmas lesz, mikor szalmaözvegygyé válik. Továbbá mindegyik szalmaözvegyben egy-egy poeta veszett el. Horatius nem irt olyan episztolákat Pisonéhoz, mint amilyen költői fordulatokban, hűségi hazugságokban gazdag levelet mensesz a szalmaözvegy távol levő feleségéhez. Oh, e levelekről lehetne csak tarkaságokat mesélni!

NAPI HIREK.

— Vasárnapi istentiszteletek. A református templomokban holnap urvasora hirdetés, a jövő vasárnapon pedig urvacsoaraosztás lesz. Az istentisztelet holnap a következő lelkészek tartják: Nagytemplomban Bíró Ferencz. Kistemplomban Uray Sándor. Újtemplomban Szele György. Ispótytemplomban Sáfrány Lajos. Csapókerti imaházban Kovács János.

A róm. kath. templomban — Pünk. u. a. XIV. vasárnapon: Délelőtt 6 órakor miséznek Vas Károly. 7 órakor Ruszka Zoltán; 8 órakor egyik kegyesrendi tanár a főgymn. növendékek részére; 9 órakor az ünnepélyes nagymiséét Szabó István s. lelkész, mondja, nagymise után Ruszka Zoltán prédikál; háromnegyed 11-kor a Svetitszárda növendékei s az elemi iskolások jönnek szent misére, melyet Molnár K. Dezső h. esp. igazgató mond; fél 12-kor miséznek Pák Emik. Délután 3 órakor lytánia, utána szent olvasó imádság.

Az ágost. hitv. ev. templomban holnap d. e. 10 órakor az istentiszteletet Hudák János s. lelkész végzi.

Törlesztéses

és egyéb kölcsönöket
a legelőnyösebb feltételek mellett
eszközöl ki

Hartstein Kálmán

Debrecen

jelzőlog kölcsön irodája Piac-utca 83. szám

— **Kitüntetés és felmentés.** Néhány héttel ezelőtt közöltük már, hogy a debreczeni gazdasági tanintézet nagy képzettségű igazgatója legközelebb megváltik állásától, hogy tudását és idejét a dohánytermelés fejlesztésének szentelje. Értsülésünk valóban bizonyult, amennyiben a hivatalos lap mai száma az alábbi királyi kéziratban jelzi a Debreczenben mindenki által nagyrabecsült Kerpely Kálmán igazgatónak kitüntetését és felmentését. A királyi kézirat így szól:

Magyar földmívelésügyi miniszterem előterjesztésére krassai Kerpely Kálmán debreczeni gazdasági tanintézeti igazgatót, az igazgatói teendőik alól saját kérelmére felmentem és neki kitűnő szolgálatai elismerésül a gazdasági akadémiai tanári címet és jelleget adományozom.

Kelt Ischlben, aug. 7.

Ferencz József, s. k.

Tallian Béla, s. k.

— **Szabó Kálmán itthon.** Szabó Kálmán katonai tanácsnok Siófokról, ahol szabadságát töltötte, kedden érkezik vissza és újra átveszi ügyosztály vezetői feladatát.

— **Légszeszfordalom júliusban.** A városi világtitási bizottság ma délután 4 órakor Körner Adolf tanácsnok elnöklété alatt ülést tart, amelyen a légszeszgyár július havi forgalmát tárgyalják.

— **Népesedés.** A hét folyamán összesen 43 születést — 25 fiú, 18 leány — és ezzel szemben 40 halálozást jelentettek be. Így a lakosság természetes úton az elmúlt héten 3 mal növekedett.

— **Pécskán pótválasztás lesz.** Három jelölt mérkőzött tegnap Pécskán Vásárhelyi László örökségéért, a pécskai mandátumért. A kormánypart Herczeg Ferenc körül csoportosult, az Ugron-párt Zlinszky Istvánt kiáltotta ki jelöltjéül, míg a román nemzetiségiek Popa Györgyöt öhajtották volna megválasztani. A küzdelemben azonban egyik párt sem tudta az abszolút többséget megszerezni és így pótválasztás lesz Herczeg Ferenc és Zlinszky István között. Fel 8 órakor hirdették ki az eredményt, mely szerint Herczeg 802, Zlinszky 457, Popa 429 szavazatot kapott.

— **Házasságok.** A helybeli állami anyakönyvi hivatalban a hét folyamán házasságot kötöttek: Molnár József Kis Eszterrel, dr. Walkó Rezső Kormos Emmával, Baka Ferenc Szénégető Máriával, Kaczovszky Gyula Zádor Margittal, Szücs Lajos Szenci Margittal, Klein Leopold Schenker Bertával, Hajdu Simon Neuman Fánival, Prizli Pál Csutorás Jolánnal, Bánai Sándor Óaudi Márikával, Murvai Géza Nyéki Máriával, dr. Dzurilla Béla Szabó Margittal, Hergast József Varga Zsuzsánával, Csóka József Pataki Zsuzsánával, Almási József Klapek Juliánnával, Boros András Nagy Máriával, Gömöri István Bagi Máriával, Tatár Sándor Bihari Juliánnával, összesen 17 pár.

— **Eljárásági ülések.** Az ipartestület eljárásági rendes havi ülését szept. 1-én délután 3 órakor tartja meg.

— **Szűrtolvaj.** Hűvösebb lett az idő, Szilágyi Ferenc debreczeni tanyai cselédnek meg nem volt szüre. Ugy segített hát magán, hogy Tóth Gábor nagyhátai tanyai béresnek szekereiről, amint az utban volt Ujváros felé, elemelte a szűrt. De másnap ural melegen sütött a nap. Mi sem természetesebb hát, minthogy a szűr feleslegessé válván, Neumann Lipót ócskaárushoz került nyolcz koronáért. Ott

találta meg a káros, aki a tolvajt feljelenette. — A többi a járásbíróaság végzi el.

— **Szövetkezetek.** Ily czimű tegnapi vezérocikkünk végpasszusában a pénzzövetkezetekre vonatkozó megjegyzésre vonatkozólag készségesen kijelentjük, hogy ez tisztán a Budapesten gombamódra elburjánzott uzsoraszövetkezetekre vonatkozik és semmiképen sem érintheti azokat a szövetkezeteket, melyek mint pl. a debreczeni szövetkezetek is, a valódiszövetkezeti eszme szolgálatában állanak.

— **O. M. K. E.** Az O. M. K. E. debreczeni fiókjának választmánya e hó 21-én, vasárnap rendes ülést tart, melyen Kardos László elnöklété mellett folyó ügyeket tárgyal.

— **Eljegyzés.** Groszmann Ignác bankbizományos ma este tartja eljegyzését Turai Margittal, Turai Farkas szeretetreméltó, kedves leányával.

— **Iparváltások és megszüntetések.** Mult heti kimutatásunk óta az ipartestületen ipart váltottak: Tiszai András a csizmadia és Czeglédi Józsefné Szentesi Juliánna a borbély és fodrász mesterségre. Iparukat beszüntették: Tettman Sámuel férfi szabó és Glück Lajos borbély és fodrász.

— **A hét völégényei és menyasszonyai.** Korohma Géza Lshóczi Máriával, Pál Antal Simon Etelkával, Deák Sándor Iliszi Máriával, Vitárius Béla Hoek Erzsébettel, Fejér László Kecskés Eszterrel, Kecskés István Zsupos Zsuzsánával, Bujdosó Imre Barta Katalinnal, Rózsa György Virág Eszterrel.

— **Szakosztályi ülések.** Hétfőn, 29-én délután az ipartestületi tanácssteremben szakosztályi ülések lesznek. Délután 3 órakor a lakatosok, 4 órakor az aranyművesek, 5 órakor pedig az esztergályosok szakosztályai ülésezik. A szakosztályi üléseken az előjárásági ülések elő terjesztendő ügyeket tárgyalják.

— **Rövid levelezim.** A postára a napokban a következő különös czimzésű levelezőlap került:

Utoso posta Nagybjomikistanyára
Folorek János urnak hálistennek
ninesen semi bajunk egészségesek va-
gyunk teremni nem termet semi csak
gabona egykevés.

A levelezőlap másik oldalán azután kezdődött a levél, amelyet Florek János uram bizonyára a kívánt jó egészségben olvasott el. Mert a „rövid“ czimzésű levelet pontosan kézhez kapta, dicséretére a magyar postának.

— **Férj és feleség mulat.** Tegnap éjjel a Bika kávéházban hozta Rác Károly. Az egyik asztalnál egy idegen ur ült feltűnően szép és elegáns nejjével. — Pommery pezsgő: ittak és gyönyörködve hallgatták a Rác muzsikáját. Mikor a tányezőző cigány a házaspár elé lépett a tányérral, a férj elövette tárczáját, kivett be öle egy 20 fillérest és a tányérba tette. A feleség is tárczájába nyult, kivettbelőle egy 20 koronást és azt dobta a tányérba. Rác Károly még tüzebben, még szebben hozta. A tányér másodsor is a házaspár elé került. A férj beledobott 10 fillért, a hölgy egy 50 koronás bankjegyet. A különös jelenetnek számos szemtanuja élénken pertraktálta a szép hölgy gavallériáját és a férj takarékoságát.

— **Verekedés.** A Boesky-téren ma reggel Kálmán Istvánné gyümölcskafa összeverekedett Kóródi Lajos esillag-utcai lakossal. A verekedőket a rendőr utcai botrányért feljelentette.

— **Elvesztett husz koronás.** Ma délelőtt Szabó Imre inasgyerek a Varga és

Vass üzletéből a Közgazdasági bankba ment s az uton egy husz koronás papírpénzt elvesztett. A gyerek sirva ment fel a rendőrségre elpanaszolni nagy bánatát. A rendőrség már nyomában van a leg-évésbébb sem becsületes megtalálónak, ki a szegény inasgyerek husz koronáját megtalálta és elszelbelte.

— **Öt, tizenegy, huszonhárom.** Az álmoskönyv kérem a nagy tudomány, a csizió, meg a kabala és ezer boszorkányosság tudomány. Ezen a tudományosság alapul az a friss adoma, ami most forog szélteben Debreczenben. Egy régi vágásu megyebeli ur utazott Budapest felé. Mikor az állomásról kibogott a vonat, az az igen barátságatlan arczu idegen, aki a kupéban olvasgatott, széles mosolygással fordult az öreg ur felé:

— Pardon, ha szabad kérdeznem, hová tetszik utazni?

A megyéknbeli utas haragosan mérte végig utitársát, s valami iszonyu megvetéssel felelt. Ennyit mindössze:

— 5, 11, 23.

Az idegen megütődött. Hát ez mi? Vagy nem értette volna kérdését a bácsi? Avagy siket? Hát hangosabban tette fel a kérdést, amire annál nyerebben kapta meg ugyanazt a feleletet. A vonat dübörgött tovább, az a barátságatlan ur megint megszólalt. Valami félelem volt a hangjában:

— Budapestre tetszik utazni?

— 5, 11, 23! — döngött most már az öreg hétszilvafas és veszedelmes villámokat szórt a szeme.

Az idegen most már osendesen meghuzódott a sarokban s nyilván azt hitte, hogy szerencsétlen örülltel van dolga. Volt is nagy öröme, mikor utitárs Püspök-lányban morogva kiszállt. Aztán jött más a helyébe, egy öregedő néni, akinek az idegen hamarosan elbeszélte különös kalandját. A néni arca felderült:

— 5, 11, 13, azt mondta? Bizonyosan azt mondta.

És az uti motyójából előkeresett egy álmoskönyvet, amiből megfejttette a rejtelmes számokat.

— Leikem uram — röstelkedett az anyó — nagyon goromba ember volt az. Nézze csak: 5. az rongy, 11. az mocskos, 23. az gazember.

— **A debreczeniek búcsújárása Mária-Pócsra.** A boldogságos Szűz Mária nevenapjára búcsújárás indul lelkiaitya vezetése mellett a debreczeni r. kath. templomból. Elindulás: pénteken, szeptember hó 9-én, a templomból reggel 5 órakor. Megérkezés Mária-Pócsra: szombaton, a déli órákban. Visszaindulás: vasárnap délután a lytánia után. Hazaérkezés Debreczenbe: hétfőn az esteli órákban. A podgyász elszállítására szekerek állnak rendelkezésre, melyeken mérsékelt díj mellett felveszik az uti podgyászt. A rend fentartása czéljából mindenkitől teljes engedelmesség kívánatik. A debreczeni róm. kath. plébániahivatal.

— **A Zenede kérelme.** A debreczeni Zenede az utóbbi három éven keresztül 4000 korona segélyben részesült a város részéről. A három évre szóló segély azonban most lejárt. A Zenede tehát a segély újabb megszavazását kérte a várostól, melynek jog- és pénzügybizottsága közözebb fog foglalkozni a segély ügyével.

— **Az állam lóvásárlásának határnapja.** A földmívelésügyi miniszter közhírré teszi, hogy a bejelentett teljeskörű mének bizottsági megsemlélésére s esetleges megvásárlására Debreczenben szept. 17-ikét tűzte ki határnapul. A megvásárolt ménlovakat az állami közeg a helyszínen azonnal átveszi, a vételárakat azonban esetleg csak 1905. január folyamán fogja kifizetni.

— **Elmebajos osavargó.** Kisszepes pusztán találták H. Kis Lőrinczet, ki Nagyváradról, a kórházból hetekkel ezelőtt jött

el s azóta a tanyákon csavarog és koldulásból él. Beszéde zavaros, a kérdésekre ellentétes feleleteket ad s azt a látszatot kelti viselkedésével is, hogy az elméje megzavarodott. A rendőrség beszállította a közpórház megfigyelő osztályába.

— **Gazdasági tudósító.** A földmivvelésügyi miniszter Gyulay Sándor hajdunánási lekoszt, Hajdúvármegyébe Hajdunánás város határára nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

— **Részeg némbor.** A Hatvan-utezán tegnap este holtrészegen feküdt a gyalogjórón Gazdag Juliánna osavagó nő. Bevittek a rendőrség fogházába, hol kialudta mámorát.

— **A kassárnya körül.** Nagyon szereti a kassárnya melletti zöld gyepet Vítányi Kati helynélküli cseléd. Az éjjel is a Széchenyi-utca végén levő honvédszárkasszárnya melletti füves helyen szendergett a szerelmes Kati s egyenruháról álmodozott. Az egyenruha meg is érkezett, de nem csak zsinóros, diszes huszáregyenruha, mint azt Kati álmodá, hanem csak szerény, egyszerű, kevés zsinórnatu rendőr egyenruha. Most pedig Kati a börtönben gondolkodik a két egyenruha közötti különbségről. A rendőrség gondoskodik róla, hogy elég ideje legyen a tanakodásra.

— **Dinnyetolvajok.** Az Ujföldön Biró Pál földjéről néhány nap óta egyre-másra fog a dinnye. Tegnap aztán rájöttek, hogy Delnics János és Tóth Ferenc 14—15 éves suhancok negyedmagokkal kóvták el a dinnyelopásokat. A rendőrségen a fiatal tolvajokat feljelentették.

— **Elvesztett Miklós Dezsóné** Hunyadi-utca 19. szám alatti lakos a Piac-utezán végig egy kulcsosomót. Ki az elvesztett kulcsokat tulajdonosához juttatja, jutalomban részesül.

— **Iskolai növendékek és szülők** figyelmébe ajánljuk Mentze Henrik ujdonságok áruházát Piac- és Szent-Anna-utca sarkán, hol mindent igen olcsó szabott árak mellett szerezhetnek be.

— **Sertéskereskedők figyelme.** Értesítés. A földmivvelésügyi miniszter a debreczeni sertéskepeczeknek az 1900. évi 34.194. számú körrendelet hatályon kívül helyezésére irányuló kérelmét állategészségügyi rendőri okokból teljesíthetőnek nem találta s így a vásárlást minden alkalommal a mezőrendőrkapitányságnál bejelenteni kötelesek büntetés terhe mellett, hogy az ellenőrzés teljesíthető legyen. Debreczen, 1904. évi augusztus 26. Mezőrendőrkapitányság.

— **Hol szórakozunk?** A városunkban tartózkodó colosseum cirkus napról-napra nagy látogatottság mellett tartja előadásait. — A szenzációs birkozások valóságban tartják a közönséget — és általános érdeklődés tárgyát képezik, annál is inkább, mert a birkozók ismertországos hírű athléták, akiknek mesteries ügyes mozdulataik, fogásaik igazi élvezetet szereznek a szemlélőknek, de különösen a sportkedvelőknek. A cirkus társulata különben kitűnő erőkből áll és a kellő gonddal és izléssel összeállított műsor minden alkalommal kellemesszórakozást nyújt a közönségnek.

— **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő haláleseteket jelentették be: Orosz János gör. kath. 21 napos, Bónizs András ev. ref. 66 éves, Bercsényi István róm. kath. 14 hónapos.

— **Letzter József fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44., dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejárataánál levő kirakatokban.**

— **1—2 középiskolai tanuló** ellátásra felvállaltatik. Érdeklődhetni Széchenyi-u 18 sz. a.

— **Miért vásárol mindenki szivesen Mentze Henrik ujdonságok áruházában?** (Piac- és Szent-Anna-utca sarkán.) Mert ott kivétel nélkül csakis a legjobb minőségű áruk kaphatók; az olcsó szabott ár minden darab árun látható, a vevő közönség pedig igen előzékeny és pontos kiszolgáltatásban részesül.

— **Közösséget vállal.** Balassa K. gyógyszerész, Budapest-Erzsébetfalva, hogy az általa forgalomba hozott csodahatású valódi angol Balassa-féle ugorkatej az arcnak nem árt. Csak egyszer próbaképen rendeljék meg t. hólgyeink a Balassa-féle ugorkatejet és akkor meg fognak róla győződni, hogy ezen szépitőszert azonnal eltávolít sepleőt, májfoltot, vimmerlit, mitessert és mindenféle tisztátalanságot az arcról és a bőrsimitja, fiatalítja és üdíti. Ára 2 korona, hozzá valódi angol ugorkaszappan 1 korona, puder 1 korona 20 fillér. Kapható minden gyógyszerárban. Óvakodjunk utána-
zatoktól.

SZINHÁZ.

— **Szintársulatunk Máramaros-szigeten.** A „Máramarosi Lapok“ ma érkezett számában Szépfaludy Örlössy Ferenc az országos nevű író a következő bevezetéssel kritizálja a debreczeni szintársulat előadásait a lefogyt hétről:

A mi a közönség pártolását állandóvá teszi: az a buzgóság, folytonos igyekezet az igazgató és tagok részéről, hogy a művészi alakításoknak, az összevágó előadásoknak a legjavát nyújtsák. Makó és társulata most már három hete úgy az érdekes műsorról, mint a tagok készütségével apellálnak a közönség érdeklődésére és pedig teljes sikerrel. Az eddig előadott művek a fővárosi színházak javából került elő és a tagok az illúziót is úgy öltözték ki, mint szereptudásukkal igyekeznek érvényesíteni. Dicsérettel kell megemlékeznünk Hahnel Aranka, Rózsa Lili, Sugár Aranka és Jeszenszkyne izléséről, melyet öltözékeik összeállításában kifejtettek.

(Ezt reprodukálja a „Debreczeni Ujság“!) Egyben megrója az igazgatót, hogy legutóbb az „Aranyvirág“ előadásánál is számos pótszéket helyezett el a nézőtérre, hogy helyet adhasson a színházlátogatók tömegének, a tűzbiztonsági szempontból kifogás alá esik. Makó különösen azzal kedvez a szigetieknek, hogy csaknem minden este ujdonságot mutat be és főleg magyar szerzőktől.

Vasárnap este a „Menyecskék“, Verő népies műve került színre, amelyben Sugár Aranka és K. Hegyi Lili játszották a fő női szerepeket. Hétfőn a „Tavas“ ment ott először, óriási sikert hozva Rózsa Lilinek, akinek napsugaras kedélye, egyéni kedvessége és remek tánca elragadta a nézőket. Kedden Martos Ferenc történeti vigjátéka a „Simonyi óbester“ aratott teljes sikert Szigeten is, ami ugy a darab jóságának és érdekességének, mint a szereplők gondosságának és képességének köszönhető. Palágyi a czimszerepben erősítette meg a kiváló tehetsége iránt eddig is táplált általános véleményét, Hahnel Aranka pedig minden tekintetben olyan marquise volt, hogy hódító megjelenése

és bájossága nagyon is érthetővé tették Simonyi óbester lángoló fellebbanását. Sebestyén, Jeszenszkyne és Faragó is kitűntek.

Érdekelni fogja közönséüinget, hogy a Simonyi óbester, valamint a Bob herceg és Aranyvirág szövegének érdemes szerzője: Martos Ferenc, ez idő szerint mint huszárhadnagy Debreczenben tölti el 28 napi fegyvergyakorlatát.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczen“ eredeti távirata.

(Érkezik d. u. 1/2 órakor.)

Port-Arthur ostroma.

Budapest, augusztus 27. Tokióból távirják: Minden előkészület meg van téve arra, hogy az általános rohamot Port-Arthur vára ellen megkezdjék. Holnap hajnalban minden oldalon egyszerre intézik a japán ostromló seregek a rohamot, amelytől a legjobb eredményt várják. A hangulat az ostromló seregnél, dacára annak, hogy az ostrom egész tartama óta rendkívüli munkát végeznek, elszánt és lelkes. Tokió lakossága örömmámorban uszik és biztosra veszi, hogy Port-Arthur az általános roham következtében elesik.

A kereskedelmi hajózás akadálytalan.

Budapest, augusztus 27. Tokióból jelentik, hogy a tengeri ut a kereskedelmi hajók számára mindenütt szabadá tételett. A tengeri közlekedés akadály nélkül folytatható. Kammimura tengernagy jelenti, hogy a kereskedelmi hajók közlekedését a wladivosztoiki orosz hajóhad se akadályozhatja meg.

Hadsereg mint keresztapa.

Budapest, augusztus 27. Pétervárról jelentik, hogy a cárnő és a czár aug. 26. táviratot intéztek Kuropatkinhoz, amelyben a japánok ellen harcoló orosz hadsereget és hajóhadat felkéri arra, hogy a trónörökös keresztapja legyen. A cárnő és a czár kéri a hadsereget és hajóhadat, hogy ez a kötelék füzze még szorosabbra a benső jó viszonyt és összetartozást a trónörökös és minden orosz katoná között a főtisztektől a közkatonáig és matrózig. A czári pár távirata az orosz katonák között a leglelkesebb hangulatot idézi elő.

A mandzsuri harczteréről.

Budapest, augusztus 27. Liojangból érkező hírek szerint a 26-ára virradó éjjelen a japán előcsapatok 5 verstnyi távolságra közeledtek az orosz sereghez. Hajnal felé összeütközés támadt. Délelőtt tíz orakor még hallatszott az agyuzás.

TÖRVENYKEZÉS.

Jövöhöti bünygyi főtárgyalások.

1904-ik év augusztus hó 29-én, hétfőn: felebbviteli ügyek nyilvános tárgyalásai vétességi és kihágási ügyekben, ezenkívül ítélet-hirdetések is. Augusztus 31-én, szerdán: főtárgyalások. Ludman Ferenc ellen súlyos testisértés büntette, Sárándi Lajos ellen súlyos testisértés büntette, Bárány Viktor ellen súlyos testisértés büntette, Feldman

Antal s társa ellen lopás és orgazdaság bűntette. Szepten ber hé 1-én, csütörtökön főtárgyalás. Csider Mihály s 7 társa ellen hamis tanuzás bűntettéért.

Merénylet egy volt debreczeni ügyvéd ellen.

— Saját tudósítónktól. —

— augusztus 27.

Nem éppen szokásos módon fejezte ki tegnap este egy vinczellér elégedetlenségét egy nagyváradi uri családdal szemben. Fegyvert szerzett valahonnan és toporzékolva járt-kelt fel s alá a szőlőben, azzal a határozott szándékkal, hogy kiirtja a gazdáját családostul. Az esetről a következő részleteket jelentik:

Révész (Rothman) Jakab dr. ügyvédnek a Kálvária dombon van szőlője, ahol már jó idő óta családjával lakik nyáron át a fiskális. Eddig semmiféle baleset nem zavarta meg a nyári üdülést, amíg tegnap este Révész dr. az egész családjával, cselédséggel, nevelőnővel együtt három kocsin volt kénytelen sietve elhagyni a saját portáját, ha nem akarta tovább is rémületben tartani a család női tagjait. — Egy berugott, brutális vinczellér, a szőlő Józsefje halállal fenyegette ugyanis az egész háznépet s ennek egy kezeügyébe akadt fegyverrel adott méltó sulyt.

Valami hiányzó portékára hívta fel a vinczellér figyelmét tegnap reggel a ház ura, anélkül azonban, hogy bármiként is gyanusítani akarta volna a jeles férfit. Ez azonban — úgy látszik — igen szívére vette a dolgot, mert nagy tette határozta el magát. Előbb azonban bement a városba, hogy leigya magát egy küssé, hogy annál több bátorsága legyen annak idején.

Este hét órára ez sikerült is neki. Nem éppen tökrészen, de alaposan berugva állított be a szőlőbe este hét óra előtt s egyenesen a vinczellér-lakásnak tartott, ahonnan egy töltött vadászfegyverrel került elő néhány perc alatt.

— No most megölöm, ha addig éltek! — mondta nemes elhatározással és egyre-másra ismételte a megrémült asszonynak előtt, nehogy azok kétségbevonják a dologot.

A házban természetesen rettenetes kavargás támadt. Az asszonynép bezárkózott a szobába és hiábavaló volt a háziur csendes okoskodása. Még őt sem engedték ki az udvarra, ahol a megvesztett vinczellér mintha poszton járna, föl s alá sétált a veszedelmes szerszámmal. Szerencsére van a háznál telefon és hamarosan értesítették a rendőrséget a vinczellér merényletéről. Két rendőregény kocsiba ugrott és sebes vágatva hajtott ki a szőlőbe, a veszedelem színhelyére. Mire odaértek, már megunt a posztolást a derék vinczellér és a házigazda nem is vette igénybe a rendőrségnek segítségét. A háznép azonban a nagy ijedség után nem mert már éjjelre künn maradni, hát hazatértek a városba. Révész ügyvéd azonban mielőtt eljött volna, egy üveg bor tett a garázda vinczellér elé, aki ellen a rendőrség megindította a vizsgálatot.

Konyhanagyságák uralma.

— Uj rend a háztartási közigazgatásban. —

— augusztus 27.

(Kassán a cselédek szervezkedtek a nagyságák ellen. Megállapították a konyhanagyságok a jövőnk munkarendet és kimondták, hogy esti 8 órán túl legyen a cseléd éppen olyan szabad, akár a nagysága. Eppen olyan korlátlan kimenője és kapukulcsa legyen, mint a gazdának. A dajka magával viheti a házba gyermekét és — ami a fődolog — férfirokon vagy vőlegény a nap bármely órájában fogadható, mert a védtelen cselédnek szüksége van a férfítámogatóra. Ezt a határozatot az egész ország cselédei között törvényerőre fogják emeltetni.)

Ha a konyhanagyságoknak nincs ellene kifogásuk, úgy bátrak vagyunk a jövőből az alábbi jelenetet elképzelni.

A nagysága (szurtosan a mosogatódézsa mellett áll): Ugyan drága Márikám, törölgesse el ezt a pár darab edényt.

Mári, a cseléd (fekete frakkban, kökémény gallérral, aranyórával és karperecczel ékes nőszemély. A kis tükör előtt áll és a haját kolmizza): Azt nem éri meg a naocsága. Ha mindjárt a földön húzza a nyelvit se piszkolom már be a kezemet. (Még nézi az óráját.) A hivatalos órán túl nem teszek egy lépést sem.

A nagysága (a mosogatórongyot kicsavarva): De édes galambom, csak három darab az egész. Inkább különóránk egy kiesit. Majd felszámolja érte elsején a követelését.

Mári (heliotof parfümmel locsolja magát): Tudja szívem naocságája, mások szívesen különórának, de máma ez ki van zárva, kérem. Mert nézze naocsága, délután gyűttek haza Johanék a nagygyakorlatul. Csak nem gondolja, hogy ilyenkor ideálljak a maguk ronda edényüket puezuni. Nem ett meg a fene.

A nagysága (káromkodni akar, de Mári tenyerével betapasztja a száját.)

Mári: Ha a Johanom bajonétjével nem akar megismerkedni, akkor hallgasson. (A szomszéd szobában gyerekbömbölés hallatszik, mely folyton közeledik.)

A nagysága (a mosogató rongyot le-, a kezét pedig összecsapja): Ez az Elemér hangja.

Elemér (a nagysága vézna kis fia megjelenik. Iszonyuan bög és vérző orrára mutat, amely olyan, mintha kalapáccsal lapították volna össze): Jaj, az orrom; a Tóni betörte. (Nagyon ordít.)

A nagysága: Az a gazember, az a czinkos, már megint megverte. Még egyszer meg fogja gyilkolni. Az a haramia!

Mári: Csend legyen! Ne sörtegesse az én ártatlan kis fiamat. Azért hogy cselédnek a fia, nem rabló az!

Tóni (a Mári fia belép. Olyan, mint egy 50 kilós kihizott borju. Az arcából több zsirt ki lehetne sütni, mint egy 10 koronás libából. A szeme diadalmasan villog): Kétszer pofonütöttem, azután bevertem az orrát, mert azt kérdezte, hogy tudom-e én, hogy ki az én apám?

Mári: No de ilyen gyalázatos kérdéseket! Jól tetted Tóni!

A nagysága (miután a kötényével letörli az elemér orráról a vért): Gaz, büdös fattyú! Hogy a ziz egye meg az ilyen kölyköt!

Mári: Gyönyörű egy beszédű nő, mondhatom.

A nagysága (éktelen dühvel): Pusztulj innen, piéza!

Mári: Csak osztán meg ne bánja a naocsága az ilyen beszédet!

Johan (a nagytekinthető infanteriszta imperatori léptekkel közeledik, majd megáll az ajtóban): Mit ordít már megint ez a személy. (A nagysághoz): Fogj be a?..

Mári (a nagysághoz vágja a mosogató rongyot, majd leakasztja a kapukulcsot és a Johan karjára támaszkodva, megindul.)

Gyerünk, fiam. (Az ajtóban visszafordul. Végtelen gunynyal): Naocsága!

—yár.

IRODALOM.

Horváth Ignác alezredes emlékkönyve. Petőfi halála és fordulója napján ünnepelték Kolozsivárt Horváth Ignác Mátyás huszár alezredes élete 90 ik évfordulóját. Az ünnepély alkalmára Kolozsivárt, Kuszko István szerkesztésében emlékkönyv jelent meg. Az emlékkönyv az ünnepelt arcképével s a honvédbajtársak csoportképével van díszítve. — A könyv 50-et meghaladó honvédegylet és más testület emléksorait tartalmazza. — Üdvözölő sorokat és verseket irtak: Szabolcska Mihály, Kapácsy Dezső, Haller János gróf, Hollaky Arthur főispán, Esterházy Miguel gróf és mások. Az emlékkönyv tartalmazza az emlékbeszédeket s az ünnepély lefolyását. Érdekes fejezete a könyvnek a kolozsivári honvédegylet életben levő tagjainak névsora, melyet zászlóaljanként állított össze a szerkesztő. A könyv ára 1 korona. Megrendelhető a kolozsivári ereklje muzeumban. A jövedelmet a Horváth Ignác alezredes neve fenntartására fordítják.

Geológiai leírás az első magyar alumínium telepről. Magyarországon a föld méhe sokszor nem is tudjuk, mennyi kincset rejt. Ujabban alumíniumot is fedeztek fel. Az alumínium telep Biharmegye élesdi járásában fekszik. Az a nevezetessége, hogy azismert alumínium kőzetek között az egészvilágon ez a leggazdagabb. A kőzetben 76% az alumínium oxyd. — Ezenkívül 13-90% vasoxyd van benne s a többi alkotórésze víz. Idegen anyagot nem tartalmaz. A kolozsivári egyetem tudós geológusa dr. Szádeczky Gyula egyetemi tanár egy fűzetben ismerteti a nálunk eddig fel nem fedezett kőzetet. A telep akkora kiterjedésű, hogy néhány évszázadon keresztül elláthatja Európát alumíniummal. A telepnek azért van nagy jelentősége, mert Ausztria-Magyarországon alumíniumot nem állítottak eddig elő. Sőt kiaknázásra érdemes telepre sem bukkantak ezidig.

REGÉNY CSARNOK.

Csontváz a tűzhelyen.

Angol regény.

Fordította: **Amica.**

12

De l'Orme Guy elhatározta, hogy ügyelni fog és a feleségét megfigyeli és utána jár, hogy az az idegen ki volt. És miután ugyanazon este egy bálba mentek, hol Wandeleur őrnaggyal valószínűleg találkoznak, kétségtelen, hogy könnyű lesz fölfedezni, amit tudni kívánt. De a Delawre asszony bálja sokkal eseményteljesebb volt, mint ahogy ő álmodta.

IV.

Az Ashmore Courti Delawarékét nem ismerni majdnem olyan roszt volt, mint De l'Orme Guyt nem ismerni, mert Delawre ezredes, amellet, hogy régi családból származott és nagy vagyona volt, olyan babérokat nyert, melyek híressé tették és felesége, mint St. Adél, ünnepelt szépség volt és még negyven éves korában is kedves és bájos asszony, még egyetlen fia, a huszonkét éves Gotfrid mellett is.

Az elegáns szalonjában állott, hogy vendégeit fogadja, kik a tágas termeket

gyorsan töltötték be. Két gentleman, kik együtt léptek be, kellemes fogadtatásban részesült. Ezek Geivler Orlof és Herbert Tracy voltak. Olyan pár volt, mely megkapja a szemet. Mind a kettő szép volt. Geisler a társánál tíz évvel idősebb, magas, parancsoló külsejű, szőke férfi volt, széles homlokkal és kék szemekkel. Derült mosolya és könnyű, fesztelen modora volt. Talán csak egy nagyon finom érzésű érzékeny asszony lett volna képes fölfedezni az alatt valamit, ami anélkül, hogy tudná az okát, hogy miért, bizalmatlanságot és ellenszenvet ébresztett volna fel benne.

Herbert Tracy alig volt harmincz éves és inkább madárhúsú. Sokkal szebb és talán intelligensebb, inkább látszott olyan embernek, aki sok olvasottsággal bírt. De az egészet véve, az arány köztük egyenlő volt. Legalább Delamore asszony azt gondolta, amint azok a tömegbe vegyültek és ő megfordult, hogy a De l'Ormeokat fogadja. Az Edit belépte a bámulat mormogását idézte elő. Delamore ezredes és a fia közeledtek hozzá. Gotfrid, a többiek előtt meghajtva magát, Helént kérte fel a következő táncra és vitte el. Az anyja Blankát vonta el és az öreg ezredes Editet vette el a férjétől, barát ságos mosolylyal mondva:

— Én gondját viselem De l'Orme asszonynak, ha egy öreg ember kíséretét elfogadja.

Edit rögtön elengedte a férje karját és az ezredesét fogadta el. De l'Orme látta, hogy Editnek megkönnyebbülés volt az ő oldalát elhagyni és szomorúan fordult el. Az az általános szíveség, melylyel minden oldalon fogadták, bántotta és részben, hogy azokat elkerülje és részben egy más okért, Vandeleur őrnagyot kereste fel.

— Ah, De l'Orme, örülök, hogy látalak! Nem táncolsz?
— Most nem. Öreg kezdek lenni.
— Tegnap a parkban a feleségeddel és a gyermekeiddel találkoztam.
— Ah, igen, Blanka mondta, hogy te két gentlemennel voltál.

— Igen — mondta Vandeleur. Az egyik egy régi közös ismerősünk volt és a másik valaki volt, akivel ő külföldön találkozott. Azaz ottan, aki a gazdag örökösrel Singleton kisasszonnyal beszél.

Guy élesen megfordult és godtalanul jegyezte meg:

— Csinos férfi. Mi a neve?
— Herbert — Herbert Tracy — a Singleton kisasszony mosolyáról ítélve, úgy látszik, hogy ő a nők kedvence.

Folyt. köv.)

COLOSSEUM CIRCUS

a vásártéren

ma szombaton aug. 27-én este 9 órakor

jutalomjáték

a kedvelt Schassow muszkacsoporinak.

A tegnap döntetlenül maradt

Birkózás

ma a végkimerülésig folytatódik. Birkóznak:

Bertalan Gy. Magyarország bajnoka
és
Podránszky V. a társulat athlétája.

Czaja József hercules-club mester birkózója és
Weber H. németországi birkózó mester.

Holnap vasárnap nagy előadás

szenzációs birkózás.

Helyárak. Körszék 2 kor. I. hely 1 kor. 40 fill., II. hely 1 kor, III. hely 60 fill. Karzat 40 fill. Tíz éven aluli gyermekek szüleit kíséretében I és II. helyen a helyárak felét fizetik. Gyermekek és katonajegy a karzatra 30 fillér.

Csak még rövid ideig!

Szőnyegraktárunk áthelyezése miatt az összes ott lévő árukat leszállítottuk.

Különös olcsó alkalmivétel képen ajánlunk:

Több száz drb. szőnyegmaradékot féláron.

Visszamaradt függönyöket féláron.

Butorszövet maradékokat féláron.

Egyes ág- és asztalterítőket féláron.

Visszamaradt valódi Smyrna szőnyegek féláron.

Bosznay J. és Társa

szőnyegháza, Kossuth-utca 11.

Csak még rövid ideig!

500 forintot

fizetek annak, a ki Bartilla fogvizének használata mellett, melynek üvege 35 kr. valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzlök. (Csomagolások külön 10 kr.) Bartilla-Winkler Kd. Bécs. 19/L. Sommergasse 1. — Kapható Debreczenben minden gyógyszerárban. Határozottan kérjük Bartilla-féle fogvizet. Hamissító feljelentéséért, jó díjazás adatik. Oly helyekre, hol nem kapható, bérmentve küldök 7 üveget 2 forint 60 krért.

Iskolás

fiuk és leányok

részére kész fehérneműek, ágyneműek, madrácz, ágyterítők, paplanok, flaneltakarók, harisnyák és zsebkendők, nagyválasztékban és csakis elsőrendű minőségben =

Kardos Lászlónál

Debreczen, Kossuth-u. 9. sz.

Hajdusági Bajuszpedrő.

Szép bajusz

Védjegy.

nyerhető a híres Hajdusági bajuszpedrő használata által, mely legjob az összes bajuszpedrő készítmények között. A bajuszt nem törli, nem tépi, mindég szép állásban tartja és soha sem keményedik meg.

Egy doboz ára 50 fillér.

Kapható:

Dr. Rotschnek V. Emil utóda

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

Debreczen, Kossuth-utca 8. sz. Valamint Tóth Béla gyógyszerárban.

MIHÁLY SÁMUEL

FÖTÉR 30. DREHERREL SZEMBEN.

1904—1905. T A N É V R E

T. cz.

Helysütke miatt csak hézagon sorolhatom fel minőség, czélszerűség és olcsóságára minden versenyt kizáró

tan-, író- és rajzszerek raktáramat. Mindezen tárgyakat gondosan megválasztva, a legjobb forrásokból szereztem be.

Fenti írózetem teljesítésében reménykedve, magamat hathatós támogatására érdemesíteni leszen buzgó törekvésem. — Mély tisztelettel

Mihály Sámuel.

Kegyeskedjék elhatározni, bevásárlásával engem megörvendeztetni.

Rajzeszközök, rajztömbök és vonalzó, háromszögek, gomb és tubus festékek, ecsetek, paletták és dörzsgumik, könyvhordó szíjjak leányok és fiuknak.

Írófüzetek minden tantárgyhoz és itt részletesen fel nem sorolható összes tárgyak igen olcsó forrása.

